

Sykepleien

FAGUTVIKLING

Sykepleierstudenter oppnår stort faglig og kulturelt utbytte av utveksling til Uganda

Studenter ved Universitetet i Agder kombinerte bacheloroppgave og utveksling i Uganda. Erfaringene viser stort læringsutbytte, men høy arbeidsbelastning.

Anita Øgård-Repål

Førsteamanuensis

Fakultet for helse- og idrettsvitenskap, Institutt for helse- og sykepleievitenskap, Universitetet i Agder

Ellen Dahl Gundersen

Dosent

Fakultet for helse- og idrettsvitenskap, Institutt for helse- og sykepleievitenskap, Universitetet i Agder

Sykepleierutdanning

Pedagogikk

utveksling

Kultur

Sykepleien 2026;114(104166):e-104166

DOI: [10.4220/Sykepleiens.2026.104166](https://doi.org/10.4220/Sykepleiens.2026.104166)

Hovedbudskap

Sykepleierstudenter ved Universitetet i Agder (UiA) deltok i et utvekslingsprogram med Makerere University i Uganda. Her kombinerte de arbeidet med bacheloroppgaven og et emne i tropesykepleie. Temaet for bacheloroppgaven var knyttet til tropesykepleie og ble gjennomført med veiledning fra UiA. Erfaringene viser at studentene fikk stort faglig utbytte og økt kulturell kompetanse, men også at arbeidsbelastningen var høy. Studien gir anbefalinger for videre utvikling av utvekslingsmodellen.

I et stadig mer globalisert samfunn er det viktig at studenter får erfaring med interkulturelt samarbeid (1, 2). Utdanningsinstitusjoner oppfordres til å legge vekt på internasjonalisering og mobilitet i studieprogrammer (1).

Forskning viser at utveksling kan styrke kulturell kompetanse i sykepleierutdanning (3), og bidra til varig kulturell kompetanse hos sykepleiere (4).

UiA utforsker nye utvekslingsmuligheter

Ved Institutt for helse- og sykepleievitenskap på Universitetet i Agder (UiA) arbeider vi kontinuerlig med å styrke eksisterende utvekslingsprogrammer og etablere nye internasjonale samarbeid. Blant bachelorstudenter i sykepleie er det gjennomgående stor interesse for utveksling til afrikanske land.

UiA har et veletablert samarbeid med «Non-governmental organizations» (NGO) i både Tanzania og Uganda. Samtidig finnes det institusjonelle føringer for å styrke akademiske partnerskap med utdanningsinstitusjoner i vertslandene.

Høsten 2024 besøkte to UiA-ansatte Makerere University (MUK) i Uganda for å utforske muligheter for studentutveksling. Sykepleierutdanningen i Uganda er et fireårig fulltidsstudium. De to første årene består av felles teoriundervisning sammen med andre profesjonsutdanninger, blant annet medisinstudenter, med hovedvekt på mikrobiologi, sykdomslære og farmakologi.

Studentene kombinerer tropesykepleie og bacheloroppgave

I siste semester av sykepleierutdanningen ved MUK inngår emnet NHS 4209 Medical Nursing II: Tropical and Infectious Diseases (5 CU), heretter kalt tropesykepleie. Målet med emnet er å gi studentene kunnskap, ferdigheter og holdninger som er nødvendige i oppfølging av pasienter med tropiske og infeksjonssykdommer (se tabell 1).

Tabell 1. Oversikt over sykdommene omtalt i tropesykepleie

Hudlidelser (som skabb)

Sykdommer forårsaket av smitte fra avføring (som dysenteri og kolera)

Sykdommer fra dyr (som rabies)

Vektorbårne sykdommer: smitte av virus, parasitter eller bakterier gjennom kontakt med blant annet mygg, flått, lopper og lus (som gulfeber)

Seksuelt overførbare infeksjoner (som hiv/aids, gonoré, syfilis og chlamydia)

Ormeinfeksjoner (som enterobiasis, altså barnemark, og taeniasis, altså bendelorm)

Kontaktsykdommer (som akutt bakteriell konjunktivitt og ebola)

Øre-nese-hals-sykdommer (som otitis media og externa, sinusitt og tonsillitt)

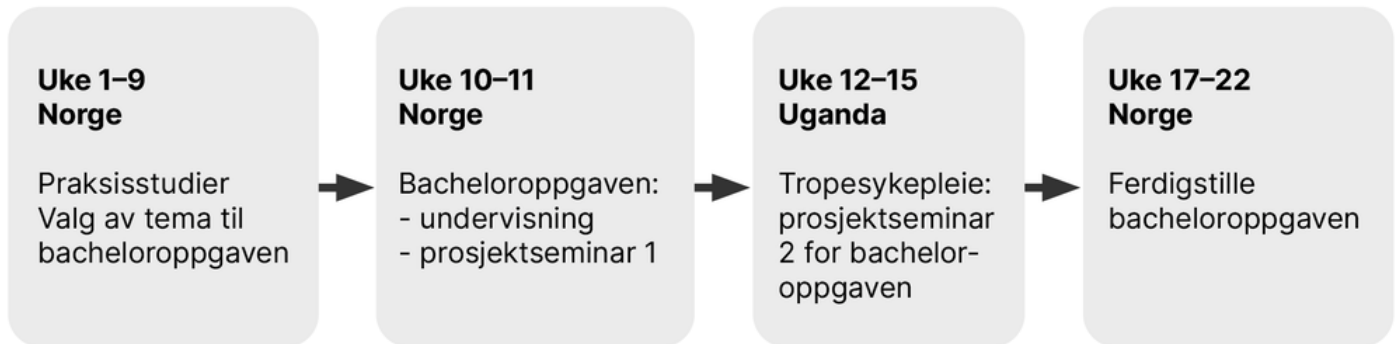

Vi så en mulighet for at UiA-studenter kunne kombinere emnet tropesykepleie med bacheloroppgaven (SY-323), som er en gruppebasert litteraturstudie. Vi utarbeidet derfor et pedagogisk opplegg som koplet disse to emnene sammen.

Opplegget innebar at bacheloroppgaven ble skrevet på engelsk og tok utgangspunkt i et tema eller en problemstilling som var faglig knyttet til innholdet i tropesykepleie, med veiledning fra faglærere ved UiA.

Studentene skulle følge undervisning og praksisstudier ved MUK, men kunne selv velge om de ville ta eksamen i tropesykepleie. Initiativet ble støttet av ledelsen og fagmiljøene ved både MUK og UiA, forutsatt at studentene fulgte planen for gjennomføring som skissert i figur 1.

Figur 1. Plan for gjennomføring av studiene

Studentene deler erfaringer i individuelle samtaler

Våren 2025 ble kombinasjonen av de to emnene prøvd ut med seks studenter fra UiA. Studentene fordelte seg i to grupper og valgte problemstillinger for bacheloroppgaven knyttet til henholdsvis etterlevelse av antiretroviral behandling ved hiv og pasienters erfaringer med helsetjenester for personer med tuberkulose.

Emneansvarlig for tropesykepleie ved MUK fungerte som lokal kontaktperson for de norske studentene. I tillegg ble hver av de norske studentene satt sammen i læringspar med en lokal sykepleierstudent.

«De norske studentene ble satt sammen i læringspar med en lokal sykepleierstudent.»

Den siste uken av emnet tropesykepleie var vi to faglærere fra UiA til stede ved MUK og fikk direkte innblikk i gjennomføringen. Emnet besto av både praksis på Mulago sykehus og studentstyrt teoriundervisning. I undervisningen presenterte læringsparene sykdommer og kasus fra praksis, etterfulgt av diskusjon. Emneansvarlig ved MUK fasiliterte undervisningen i en tilbaketrukket rolle.

De norske studentene hadde individuelle samtaler med en av oss faglærere fra UiA, der de delte erfaringer med å kombinere emnet tropesykepleie med arbeidet med bacheloroppgaven.

Videre i fagartikkelen presenteres studentenes erfaringer, samt forfatterens refleksjoner og anbefalinger.

PRESENTASJON: De norske sykepleierstudentene deltok i klasseromsundervisning sammen med lokale studenter ved Makerere University som del av utvekslingsoppholdet. Studentene arbeidet med pasientcaser knyttet til ulike sykdommer og presenterte i par. På bildet presenterer UiA-student Khadija Hussein Ali sammen med en student fra MUK. *Foto: Ellen Dahl Gundersen*

Møter med pasienter utdyper faglig innsikt

Studentene opplevde en rød tråd ved å lære både teoretisk og praktisk om temaet de hadde valgt for bacheloroppgaven. Undervisningen hjalp dem til å forstå konsepter, fenomener og begreper i forskningsartiklene de inkluderte i litteraturstudien.

En student beskrev det slik: «Vi visste for eksempel ikke helt hva *adherence* var. Hvis vi ikke hadde hatt det emnet ved siden av, hadde vi ikke fått like god forståelse for *adherence* og hva det har å si for det landet vi er i. At de følger opp medisinene og de tingene. At vi kanskje heller hadde googlet hva det betyr, og så hadde vi kanskje ikke fått en like bra forklaring som vi får av lærerne og medstudentene våre. Fordi de forklarer hvordan det faktisk fungerer her, og hvorfor det er sånn.»

Møter med pasienter på sykehuset hjalp studentene å se sammenhenger og forstå sykdommenes kompleksitet. Forståelsen for sykdommenes betydning i lokal kontekst, og hvordan dette påvirket befolkningen, bidro til å spisse problemstillingene i bacheloroppgaven.

En student fortalte: «For da vi var på hiv-sengeposten, var det enklere å tenke på problemstillinger. Det var der vi så den der *adherence*, at det er mange pasienter som får diagnosen, begynner på tabletter, men av en eller annen grunn slutter. Fra norsk kontekst

visste jeg jo ikke at det er utfordringer med å få tak i den tabletten. Bivirkninger med tabletten. Jeg visste ikke at det var sosiale greier med å ta tabletten. Det er sånn kontekst du får av å være her. Du får en bedre forståelse av å være her.»

Læringen oppleves som verdifull, men tidkrevende

Utbyttet av å følge emnet tropesykepleie ved MUK var forankret i tilegnelsen av kunnskap, ferdigheter og holdninger knyttet til tropiske sykdommer og infeksjonssykdommer.

En student delte: «Utbyttet jeg har fått av det emnet, er så stort. Og praksisen. Det har vært veldig nyttig og kjempelærerikt. Hver eneste dag lærer vi masse nytt. Så det har vært kjempespennende og veldig relevant for oss å kunne ta med hjem. Ja, jeg er veldig takknemlig.»

«Studentene opplevde det som krevende å ta emnet parallelt med bacheloroppgaven.»

Samtidig var de tydelige på at det hadde vært knapt med tid. De opplevde det som krevende å ta emnet parallelt med bacheloroppgaven.

En student oppsummerte: «Det har vært veldig mye å ha både bachelor og dette emnet på siden. Eller dette emnet og bachelor på siden. For det har vært lange dager. Du har både praksis og teori samme dag. Du går fra ni til klokka fem. Så når du kommer hjem, er klokka seks. Og da er det en lang dag du har hatt. Du er sliten. Du orker ikke å gjøre noe mer. Så det har vært veldig mye.»

Erfaringene viser behov for bedre tilrettelegging

Studentene angret ikke på at de tok emnet ved MUK, men mente at de ville prestert bedre i tropesykepleie dersom det ikke hadde blitt gjennomført parallelt med bacheloroppgaven.

En student sa: «Dette emnet har vært veldig bra, fordi du lærer veldig mye. Hvert sted du kommer, får du en ny sykdom. Nytt ord. Ny medisin. Du må gå hjem og øve mer og lese, og komme forberedt i morgen. Men siden jeg har bacheloroppgaven, får jeg ofte ikke gjort de leksene. Så jeg møter opp igjen i praksis dagen etter, og da spør kanskje veilederen meg: 'Vet du hvilken type medisin vi bruker til tuberkulose?' Så det har vært mye usikkerhet, litt fortvilelse. Men hvis man har tid og bare én ting om gangen, hadde det vært veldig bra.»

Studentene satte pris på at emneansvarlig ved MUK la til rette for at de kunne tilpasse innsatsen i tropesykepleie etter egen kapasitet. De var godt fornøyde med egen innsats under utvekslingsoppholdet, og de var samtidig trygge på å komme i mål med bacheloroppgaven.

Samtidig understreket de viktigheten av grundige forberedelser og tydelig informasjon om arbeidsmengde ved en slik kombinasjon av emner.

Studentene oppnår verdifull og relevant kompetanse

Studentenes erfaringer viser at emnet i tropesykepleie ga betydelig faglig utbytte. De lærte om sykdommer som ikke inngår i studieplanen ved UiA, og de opplevde kombinasjonen av teoriundervisning og praksis som nyttig. Koplingen til bacheloroppgaven ble beskrevet som meningsfull, men samtidig krevende.

«Studentenes erfaringer viser at emnet i tropesykepleie ga betydelig faglig utbytte.»

Til tross for den høye arbeidsbelastningen fullførte alle studentene begge emnene. De fikk dermed dokumentasjon på kunnskap, ferdigheter og holdninger knyttet til tropiske sykdommer og infeksjonssykdommer som en del av sin sykepleiekompetanse.

Den kontekstuelle kompetansen knyttet til tropiske sykdommer har stor samfunnsrelevans for studentenes fremtidige yrkesutøvelse i Norge, ettersom den norske befolkningen i økende grad inkluderer innvandrere fra regioner som Afrika og Asia (5).

Videre utvikling krever justert arbeidsbelastning

I tråd med nasjonale føringer (1) oppfordres utdanningsinstitusjoner til å være kreative, fleksible og løsningsorienterte i tilrettelegging for utveksling. Ved UiA utforsker vi nå andre muligheter for at studenter kan følge emnet ved MUK, med justert arbeidsbelastning.

Basert på ugandiske studenters kunnskapsnivå innen mikrobiologi, sykdomslære og farmakologi mener vi emnet kun er aktuelt for norske tredjeårsstudenter i sykepleie og studenter på videreutdannings- og masternivå. Et alternativ kan være å knytte tropesykepleie til utvekslingspraksis i forkant av bacheloroppgaven.

Studentenes utvidede forståelse av temaet i bacheloroppgaven kan indikere at det bør utforskes modeller med en styrket kopling mellom bacheloroppgaven og praksisfeltet.

Takk til emneansvarlig for bacheloroppgaven ved UiA, førsteamanuensis Kristine Haddeland, for gode innspill til utviklingsprogrammet og fagartikkelen.

Forfatterne oppgir ingen interessekonflikter.

I UGANDA: Våren 2025 deltok seks sykepleierstudenter fra Universitetet i Agder i utveksling til Uganda, der de kombinerte arbeid med bacheloroppgaven og et emne i tropesykepleie ved Makerere University. Fra venstre: Dalone Hatungimana, Khadija Hussein Ali, Meri Berhane Gebremedhin, Tea Cederkvist, Mina Celine Sylte og Helene Stærkeby Iversen. *Foto: Ellen Dahl Gundersen*

1. Meld. St. 7 (2020–2021). En verden av muligheter. Internasjonal studentmobilitet i høyere utdanning [internett]. Oslo: Kunnskapsdepartementet; 2020 [hentet 16. september 2025]. Tilgjengelig fra: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-7-20202021/id2779627/>
2. Abudayya A. Sykepleiere med god kulturforståelse skaper et inkluderende helsemiljø. *Sykepleien*. 2023;111(93415):e-93415. DOI: [10.4220/Sykepleiens.2023.93415](https://doi.org/10.4220/Sykepleiens.2023.93415)
3. Gradellini C, Gomez-Cantarino S, Dominguez-Isabel P, Molina-Gallego B, Mecugni D, Ugarte-Gurrutxaga MI. Cultural competence and cultural sensitivity education in University Nursing Courses. A scoping review. *Front Psychol*. 2021;12:682920. DOI: [10.3389/fpsyg.2021.682920](https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.682920)
4. Hovland OJ, Johannessen B. Hvilken betydning har utveksling i studietiden hatt for sykepleiere i ettertid? *Sykepl Forsch*. 2021;16(86982):e-86982. DOI: [10.4220/Sykepleienf.2021.86982](https://doi.org/10.4220/Sykepleienf.2021.86982)
5. Statistisk sentralbyrå (SSB). Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre 2025 [internett]. Oslo: SSB; u.å. [oppdatert 7. mars 2025; hentet 13. september 2025]. Tilgjengelig fra: <https://www.ssb.no/befolkning/innvandrere/statistikk/innvandrere-og-norskfodte-med-innvandrerforeldre>

6. Forskrift om nasjonal retningslinje for masterutdanning i avansert klinisk allmennsykepleie. FOR-2025-07-04-1454 [hentet 25. september 2025]. Tilgjengelig fra: <https://lovdata.no/dokument/LTI/forskrift/2025-07-04-1454>